

Inhoud

1 Inleiding

<i>David Bassens en Sarah De Boeck</i>	11
De COVID-19-crisis als laboratorium voor een ander soort relance	11
De essentiële economie als basis voor een andere economische visie	17
De economie als ingebed in sociale relaties	20
Van een enkelvoudige naar een meervoudige economie	21
Van puntwaarde naar relationele waarde	22
Van een passieve naar een ‘ondernemende’ overheid	23
Van groei naar ecologisch verantwoord welzijn als prioritaire doelstelling van de economie	23
Van consumentisme naar een marktregulering	24
Van private naar collectieve consumptie	25
De essentiële economie als motor voor een sociaal-ecologisch beleid	26
De hoofdstukken	30

2 Zorg als essentiële economie: holistisch, kleinschalig en lokaal

<i>Liesbeth De Donder, Octavia Kint en An-Sofie Smetcoren</i>	41
Inleiding	41
Evoluties in de zorg	43
Tewerkstelling en arbeidsvoorwaarden	43
Financiële stromen. Where does the money go?	45
Beleidsoluties in de zorg	48
Naar een essentiële en duurzame zorg	50
Van cure naar care: meer inzetten op preventie	51
Geïntegreerde zorg: van een conglomeraat van onafhankelijke entiteiten naar één systeem	51
Wederkerigheid en relationele autonomie	52
Een integrale benadering van zorg, wonen en welzijn	53

De essentiële economie

Zorg als onderdeel van warme en koude solidariteit	55
Conclusie: transitie naar een care-centered economie?	57
3 Onderwijs, kunnen we lessen leren?	
<i>Pedro De Bruyckere</i>	65
Enkele van de uitdagingen	67
Dalende leerprestaties, levert ons onderwijs nog genoeg kwaliteit?	67
Ongelijkheid, is er genoeg kwalitatief onderwijs voor iedereen?	69
Lerarentekort	70
Stenen kunnen niet stemmen	72
Knelpunten samengevat en een belangrijke maar	72
Mogelijke oplossingen	73
Is de brede eerste graad een symbooldossier?	73
Meer controle versus de grondwet	74
De leraar maakt het verschil, hoe het verschil maken voor de leraar?	76
Macht en/of oplossingen	78
4 Verschuivende visies op de functie van het openbaar vervoer in Vlaanderen: voor wie is de bus essentieel?	
<i>Eva Van Eenoo, Kobe Boussauw en Koos Franssen</i>	83
Achtergrond	85
Mogelijke doelstellingen van het openbaar vervoer	85
Het publieke karakter van het openbaar vervoer	89
Casestudie: openbaar vervoer in Vlaanderen	90
Het openbaar vervoer in Vlaanderen en zijn gebruikers	90
De doelstellingen van De Lijn volgens de Vlaamse overheid (1999-2020)	92
Reflectie op de casestudie	98
Besluit: pistes en valkuilen voor de toekomst	99

Inhoud

5 Naar een nieuwe decommodificatie van het wonen	
<i>Nele Aernouts</i>	107
Inleiding	107
Het naoorlogse woonbeleid	109
Een wankel pilaar in een groter decommodificatieproject	109
... voortbouwend op voorgaande huisvestingswetten	110
Recente ontwikkelingen in het woonbeleid	113
Een nieuwe rol voor de stad	113
Problemen van betaalbaarheid, kwaliteit en toegang	115
Nieuwe wegen naar decommodificatie?	117
Huur- en koopsegment	120
Non-profitsegment	121
Publieke segment	122
Tot slot	124
6 Sire, er zijn geen banken meer	
<i>Greg Van Elsen</i>	131
Bankieren in een globale wereld	132
Belgische banken in beweging	133
De primauteit van het publieke belang	134
De wraak van de markt	135
L'histoire se repète	136
De staat van onze banken	137
Van bank tot financiële supermarkt	138
Van reële economie tot financiële economie	139
Van één tot twee cijfers winst	139
Van kapitaal belang	140
Over financialiseren, digitaliseren en verduurzamen	144
Naar een financialisering van het dagelijkse leven?	144
De belofes van digitalisering	146
Klimaatverandering en verduurzaming	147
Naar een agenda voor de-financialisering	149

De essentiële economie

7 Voeding en landbouw: een gezonde toekomst voor burger en boer	
<i>Tessa Avermaete</i>	157
Evolutie van de sector	159
Traditie en innovatie verenigd in het voedselsysteem	159
Van boeren tot volmondige burgers	161
Landbouw- en voedingsbeleid in ontwikkeling	163
Knelpunten van het voedselsysteem	165
Knelpunten van de Vlaamse landbouw	165
Handel en kwetsbaarheid	168
Prijs van ongezonde burgers	170
Beleidsaanbevelingen voor de sector: de noodzaak van een overkoepelende visie	171
Keuzes en perspectief voor de veehouderij	172
Investeer en bied een eerlijk perspectief aan jonge boeren	174
Innovatie in de sector	174
Investeer in preventie en bouw aan een coherent en efficiënt gezondheidsbeleid	175
Besluit	177
8 Energie- en waterinfrastructuur: van vergeten netwerken naar publieke motor van sociaalecologische transitie	
<i>Laura Deruytter en Griet Juwet</i>	181
Inleiding	181
Evolutie van de energie- en watersector	183
Ruimtelijke uitbouw van netten onder overheidsimpuls	183
Liberalisering, opschaling en her-regulering van het energie- en waterbeleid	185
Knelpunten	188
Duurzaamheidstransitie	189
Maatschappelijke kost van urban sprawl en sociaalruimtelijke herverdeling	190
Impact van financiële logica's	193
Gefragmenteerd, technocratisch en ondoorzichtig bestuur	195

Inhoud

Beleidsaanbevelingen	197
Een duurzaamheidsmandaat voor netbeheerders en regulatoren	197
Een inclusieve beslissingsstructuur	198
Een strategisch ruimtelijk toekomstplan voor water en energie	199
Tarieven gericht op duurzaamheid en sociale rechtvaardigheid	200
Financiële hefboom voor intercommunales en gemeenten	201
9 Publieke financieringsmaatschappijen en de klimaattransitie	
<i>Yelter Bollen</i>	207
Inleiding	207
Hoe financieren we de klimaattransitie?	209
Welke bijdrage kunnen publieke financieringsmaatschappijen leveren?	213
Publieke investeringsmaatschappijen in België	219
Conclusie en aanbevelingen	224
10 Conclusie: een pleidooi voor een alternatief relanceplan	
<i>David Bassens en Sarah De Boeck</i>	231
De crisis als een kruispunt	231
Sectorale inzichten	233
Sectorale aanbevelingen	240
Handvaten voor een alternatief relanceplan	251